

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่รับบทความ: 27 เมษายน 2568

วันแก้ไขบทความ: 5 มิถุนายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 25 กันยายน 2568

ธนนท์ ปรีรัมย์¹

ปิยะมาศ สือสวัสดิ์วณิชย์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและรายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลต่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ (2) ศึกษาปัจจัยด้านการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ระบบการจัดการ ความร่วมมือของประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน และทัศนคติในการจัดการขยะ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ และใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุคูณ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านอายุและรายได้ต่อเดือน ส่งผลต่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านสถานภาพ และด้านระดับการศึกษา ไม่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และ (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ด้านระบบการจัดการ ด้านความร่วมมือของประชาชน และด้านการให้ความรู้แก่ประชาชน ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 สำหรับด้าน ทัศนคติในการจัดการขยะ ไม่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

คำสำคัญ: ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ; การบริหารจัดการขยะมูลฝอย; การเพิ่มขีดความสามารถ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาโครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 282 ถนนรามคำแหง หัวหมาก แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

² อาจารย์, ดร., คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง 282 ถนนรามคำแหง หัวหมาก แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

* ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: preeyamthanon@gmail.com

อีเมล: ² nuy_111@hotmail.com

Factors Affecting Increasing the Capacity for Waste Collection Management in Samut Prakan Province

Received: 27 April 2025
Revised: 5 June 2025
Accepted: 25 September 2025

Thanon Preeyam ¹
Piyamas Suesawadwanit ²

Abstract

The objectives of this research are to (1) study personal factors, including gender, age, status, education level, working period and monthly income, which affect the increase of capacity to manage waste collection in Samut Prakan Province, and (2) study the factors of solid waste management, including management system, public cooperation, public education and attitude towards waste management. Data was collected from 400 inhabitants living in Samut Prakan Province. The researcher used quantitative research methods, a survey research type and a questionnaire as a tool for data collection. The statistics used for analysis were standard deviation, mean, percentage, one-way analysis of variance and multiple regression analysis, standard deviation, comparative analysis, and independent means of 2 groups

The research results found that (1) Personal factors, namely age and monthly income, significantly affected the ability to manage waste collection in Samut Prakan Province at a statistical level of .05. However, personal factors, namely gender, status, and educational level did not affect the ability to manage waste collection in Samut Prakan Province. (2) Factors related to solid waste management, namely management system, public cooperation, and public education, significantly affected the ability to manage waste collection in Samut Prakan Province at a statistical level of .05. Attitudes on waste management did not affect the ability to manage waste collection in Samut Prakan Province.

Keywords: People in Samut Prakan Province, Waste Management, Capacity Building

Type of Article: Research Article

¹ Master of Business Administration Program, Master of Business Administration Program, Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, 282 Ramkhamhaeng Road, Hua mark Subdistrict, Bangkok District, Bangkok, 10240

² Lecture, Dr., Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Hua mark, Bangkok, Bangkok, 10240

* Corresponding author email: preeyamthanon@gmail.com

Email: ²nuy_111@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จำนวนประชากรที่ขยายไปทั่วโลก เมื่อ วันที่ 1 กรกฎาคม พุทธศักราช 2567 มีประชากร จำนวนรวม ถึง 8,119 ล้านคน (สถาบันประชากรและสังคม, 2567) โดยที่ในประเทศไทยมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก ราชกิจจานุเบกษา 31 มกราคม พุทธศักราช 2567 เผยแพร่ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2566 ทั้งที่มี สัญชาติไทย และไม่ได้สัญชาติไทย รวมทั้งสิ้น 66,052,615 คน แยกเป็นผู้มีสัญชาติไทย 65,061,190 คน และ ไม่ได้สัญชาติไทย 991,425 คน (สำนักงานทะเบียนกลาง, 2567) เมื่อมีจำนวนการขยายตัวของประชากรผู้อยู่อาศัยในแต่ละพื้นที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นของประเทศไทย ทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี จากสถิติ ข้อมูลสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทยในปี พุทธศักราช 2566 พบว่าประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ประมาณ 26.95 ล้านตัน หรือประมาณ 73,840 ตัน/วัน กระจายตัวตามภูมิภาคต่าง ๆ (กรมควบคุมมลพิษ, 2566) และจะมีปริมาณขยะมูลฝอยสะสมเพิ่มขึ้นต่อเนื่องอีกมาก หลังจากปี พุทธศักราช 2566 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้กลับเข้าสู่ ภาวะปกติหลังจากวิกฤติของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้ เปิดประเทศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แรงงาน และการลงทุน เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่ตกต่ำที่ผ่านมา โดยมีมาตรการต่าง ๆ อาทิ มาตรการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวผ่านการจัดงาน เทศกาลในแต่ละภูมิภาคเพื่อ เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในประเทศไทย เพิ่มมากขึ้นซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ซึ่งส่งผลให้การ บริโภคของประเทศสูงเพิ่มมากขึ้นไปพร้อมกัน ซึ่งก่อให้เกิดปริมาณขยะสะสมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ที่ต้องการ ทำให้มีระบบการบริหารจัดการอย่างถูกวิธี ถูกสุขอนามัย ป้องกันการเกิดปัญหาเรื่องสุขภาวะ มลพิษต่อ สิ่งแวดล้อม และผลกระทบที่จะเกิดแก่ประชาชน

ขยะที่ตกค้างอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรปราการ อาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่อาศัย การใช้ ชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดมาจากหลายปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถทำการเก็บขนขยะออกนอกพื้นที่ได้ ขยะตกค้างเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชากรในพื้นที่นั้นอย่างมาก ซึ่งสาเหตุหลักเกิดจากขีด ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้บริการจัดเก็บขยะยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ปัญหาหลักเกิดจากความ ไม่พร้อมด้านทรัพยากรการบริหาร ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่และความสามารถในการให้ความรู้แก่ ประชาชนในพื้นที่ของผู้ให้บริการเก็บขนขยะ

จากความสำคัญดังที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจึงมุ่งศึกษาหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีด ความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำมาสู่บทสรุปหรือ แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย การให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ผู้บริหาร ภาค ธุรกิจ ส่วนงานราชการต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อเพิ่มเพิ่มขีด ความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยนี้ ประชากรเป้าหมายคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นข้อมูลสถิติจำนวนประชากรพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ ข้อมูล ณ เดือน มีนาคม พุทธศักราช 2568 ประชากรรวมทั้งหมด 1,372,970 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ, 2568)

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษา ทฤษฎี ตำรา ผลงานวิจัย บทความ นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร สื่อออนไลน์และแนวคิดเพื่อนำมาสังเคราะห์และประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเนื่องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้บริการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตตัวแปร ได้แก่ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ระบบการจัดการ ความร่วมมือของประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน ทักษะคิดในการจัดการ และตัวแปรตาม คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ

ขอบเขตด้านพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำเนื้อหาสำคัญตามหัวข้อวิจัย การรวบรวมจัดเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล จัดทำรายงานการวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม พุทธศักราช 2568 ถึง เดือนเมษายน พุทธศักราช 2568 รวมระยะเวลา 4 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษาทางเลือกเพิ่มเติมในการหาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษาทางเลือกเพิ่มเติมในการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เพื่อให้ข้อมูลที่ศึกษาในงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการขยะ

สมยศ นาวิการ (2544) ได้ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง กระบวนการ วางแผน การ จัดการ การสั่งการ การควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกองค์กรและการใช้ ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อ ความสำเร็จของเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551, หน้า 5) กล่าวว่า วัฏจักรของการบริหารจัดการ การบริหารการพัฒนา แม้กระทั่ง การบริหารการ บริการ แต่ละคำ มีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่าง ชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ (1) ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำ มาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ (2) มีกระบวนการบริหารงานที่ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (Thinking) หรือการ วางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Acting) และการ ประเมินผล (Evaluating) และ (3) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้ง ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่ แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือการบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของ ภาคเอกชนเข้ามาใช้ ใน การบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไรการแข่งขัน ความรวดเร็วการตลาด การ ประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการ พัฒนาให้ความสำคัญ เรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบายแผน แผนงาน โครงการ (Policy, Plan, Program, Project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้น เรื่องการอำนวยความสะดวก และการให้บริการแก่ประชาชน

สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสียกฤษฎ์ (2536) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ขั้นตอนการทำงานให้ บรรลุสำเร็จหรือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดย อาศัยปัจจัย อันได้แก่ คน (Man) เงินทุน (Money) วัสดุ (Material) และวิธีการขั้นตอนปฏิบัติงาน (Method) เป็นวิธีในการดำเนินงาน

ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ของมนุษย์ การบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและ สร้างสรรค์อนาคตที่ยั่งยืน

ความร่วมมือ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2532) กล่าวว่า ความร่วมมือเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์กับทรัพยากร วัสดุ บุคคลอื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานมีสำเร็จ สามารถบรรลุผลหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานโดยจะเกิดขึ้นระหว่าง บุคคลกับบุคคล บุคคล กับหน่วยงาน หรือข้ามระหว่างหน่วยงานกับอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งไม่มีความจำเป็นว่า หน่วยงานดังกล่าวจะต้องมีเป้าหมายอย่างร่วมกัน หรือเป้าหมายอย่างเดียวกัน แต่การประสานงานจะช่วยให้ เกิดรู้ซึ่งกันและกัน ว่าใครกำลังร่วมทำกิจกรรมอะไรอยู่ และเพื่อให้สามารถเร่งรัดการทำงานให้สำเร็จพร้อมกัน ในกรณีที่ต้องการ ผลงาน 2 อย่างนั้นให้เสร็จภายในเวลาเดียวกันได้

สมิต สัจฉกร (2553) กล่าวว่า จัดให้รู้รูปแบบและวิธีการประสานงาน การประสานภายในหน่วยงานเดียวกันอาจไม่มีรูปแบบหรือวิธีการมาก ผู้ร่วมงานมีความรู้จักคุ้นเคยกันอยู่แล้ว แต่การประสานระหว่างหน่วยงานจะต้องกำหนดให้รู้รูปแบบและวิธีการในการปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อป้องกันการขัดแย้ง

การให้ความรู้

บุญดี บุญญาภิและคณะ (2549) ได้สรุปปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ไว้ ดังนี้

1. การค้นหาความรู้ คือกระบวนการที่บุคคลหรือองค์กรดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความเข้าใจ และทักษะใหม่ ๆ หรือเพื่อปรับปรุงความรู้เดิมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาตนเอง และการเติบโตของสังคม

ต่อยอดขยาย ความรู้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการใช้เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง วิธีการทำงานและการเคลื่อนย้าย แหล่งข้อมูลความรู้ต่อระบบ ในองค์กร

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ องค์กร จะทราบได้ว่ามีความรู้ที่ควรจำเป็นที่จะต้องมียู่หรือไม่ ถ้ามีแล้วองค์กรก็จะต้องหากกลยุทธ์ในการเสริมความรู้จาก องค์ความรู้อื่น ที่อยู่ทั่วไปไม่เป็นที่มารวมไว้เพื่อเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ให้เหมาะสมตามความ ต้องการ สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มีหรือยังไม่ครบนั้น องค์กร จะต้องสร้างความรู้ใหม่จาก ความรู้ ดั้งเดิมที่มีอยู่ก็ได้ หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้

ทัศนคติ

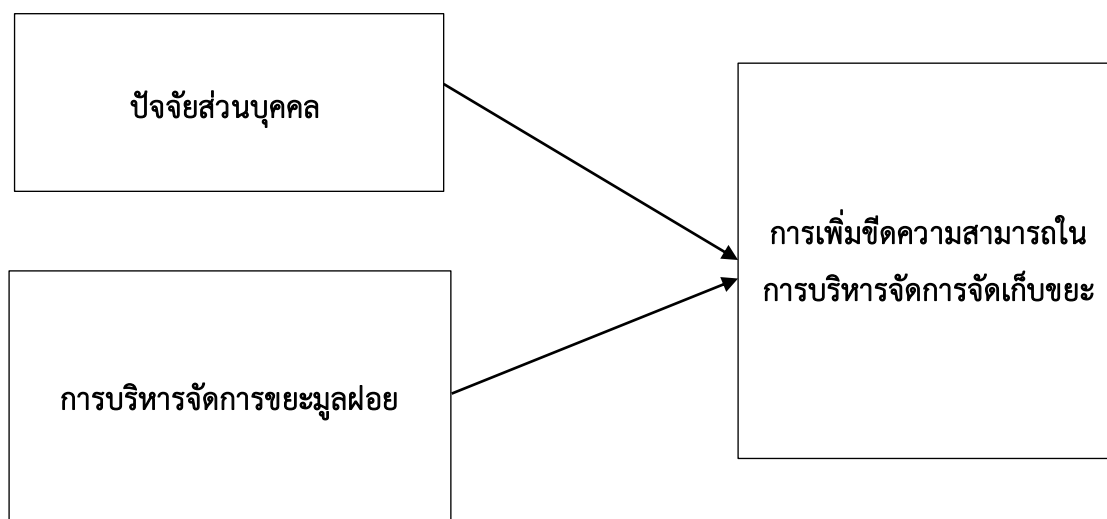
สุรพงษ์ โสรณะเสถียร (2533) ได้กล่าวถึง ทัศนคติว่าทัศนคติเป็นดัชนีชี้วัดว่าบุคคลนั้นคิด และรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้างวัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคติมีรากฐาน มาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ทัศนคติจึงเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่ง เร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป

การเพิ่มขีดความสามารถ

Schumpeter (1942) กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเฉพาะการทำลายสร้างสรรค์ (Creative Destruction) ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมคือ ทำลายสิ่งเก่าที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีข้อบกพร่อง สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ลูกค้าน่าไม่ประทับใจ หรืออาจไม่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต มุ่งศึกษาหาความรู้อย่างลึกซึ้งและใช้ความคิด สร้างสรรค์ในการสร้างสิ่งใหม่ (นวัตกรรม) ที่ดีกว่า เพื่อ ทดแทนสิ่งเดิม โดยอาจใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วหรือสร้าง เทคโนโลยีใหม่ขึ้นมาก็ได้ (Schumpeter, 1942) ด้วยเหตุนี้ การที่จะสร้างนวัตกรรมขึ้นมาได้นั้น จะต้องอยู่บนฐานที่มั่นคงของความรู้ที่บ่มเพาะมาอย่างดีจนเรียกได้ว่า เชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว ผนวกกับการใช้เทคโนโลยีซึ่งอาจเป็นเทคโนโลยีเครื่องมือที่จับต้องได้หรือเทคโนโลยีที่เป็น กระบวนการทำงานใหม่ ๆ นอกจากนี้ สิ่งสำคัญในการสร้าง นวัตกรรมคือการใช้ความคิดสร้างสรรค์จึงจะทำให้เกิดนวัตกรรมที่ดีขึ้นมาได้ในการอธิบายเกี่ยวกับ นวัตกรรมนั้น

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. การบริหารจัดการขยะมีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบการวิจัยภาคสนาม คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มประชากรเป้าหมายคือประชาชนในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่สามารถนับจำนวนได้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนตัวอย่างซึ่งยังไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างตามวิธีของทาคะยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) และเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในเขตจังหวัดสมุทรปราการที่สะดวกและสามารถตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามคำศัพท์เฉพาะเพื่อนำมากำหนดเป็น ข้อความในแบบสอบถามและจะได้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ต่อไปนี้

การสร้างแบบสอบถาม รูปแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method) โดยจะใช้วิธีเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน โดยคำถามมีลักษณะแบบเลือกคำตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ 4 ด้าน ได้แก่ ระบบการจัดการ ความร่วมมือของประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน และทัศนคติในการจัดการขยะ แบบสอบถามใช้มาตรวัดระดับ Likert 5 ระดับ (1=เห็นด้วยน้อยที่สุด ถึง 5 = เห็นด้วยมากที่สุด)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ จำนวน 4 ข้อ แบบสอบถามใช้มาตรวัดระดับ Likert 5 ระดับ (1=เห็นด้วยน้อยที่สุด ถึง 5 = เห็นด้วยมากที่สุด)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 1) การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of-Objective Congruence: IOC) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่า IOC ระหว่าง .067 – .788 2) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .700 – .739 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าในระดับ .70 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วย Independent Sample *t*-test สำหรับการเปรียบเทียบเพศ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ

2. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ระบบการจัดการ ความร่วมมือของประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน ทัศนคติในการจัดการขยะ เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการหา

ค่าความถี่ (Frequency) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: *SD*) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ

3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) การหาค่าเฉลี่ย (Mean: *M*) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: *SD*)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 อยู่ในช่วงอายุ 36-50 ปีจำนวน 228 คิดเป็นร้อยละ 57.00 มีสถานภาพโสดจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 มีระยะเวลาพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,001 ขึ้นไป จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50

ระดับความสำคัญปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของระดับความสำคัญปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปร	จำนวน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ด้านระบบการจัดการ (AO)	400	3.89	0.82	มาก
ความร่วมมือของประชาชน (BO)	400	4.22	0.69	มากที่สุด
การให้ความรู้แก่ประชาชน (CO)	400	4.27	0.77	มากที่สุด
ทัศนคติในการจัดการขยะ (DO)	400	4.62	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านทัศนคติในการจัดการขยะ อยู่ในระดับส่งผลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.62 รองลงมา ด้านการให้ความรู้แก่ประชาชน อยู่ในระดับส่งผลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.77 ด้านความร่วมมือของประชาชน อยู่ในระดับส่งผลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.69 และด้านระบบการจัดการ อยู่ในระดับส่งผลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.82

ตารางที่ 2

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปร	p-value	ผลการทดสอบสมมติฐาน
เพศ	.609	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
อายุ	.008*	สอดคล้องกับสมมติฐาน
สถานภาพ	.452	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	.126	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	.175	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
รายได้ต่อเดือน	.001*	สอดคล้องกับสมมติฐาน

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และรายได้ต่อเดือน ค่า p-value น้อยมากกว่า .05 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านสถานภาพ ด้านระดับการศึกษา และด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีค่า p-value มากกว่า .05 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเพศ ด้านสถานภาพ ด้านระดับการศึกษา และด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 3

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปรอิสระ	p-value	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ระบบการจัดการ (AO)	.000*	สอดคล้องกับสมมติฐาน
ความร่วมมือของประชาชน (BO)	.005*	สอดคล้องกับสมมติฐาน
การให้ความรู้แก่ประชาชน (CO)	.003*	สอดคล้องกับสมมติฐาน
ทัศนคติในการจัดการขยะ (DO)	.589	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุคูณ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยรวม ด้านระบบการจัดการ มีค่า p -value เท่ากับ .000* ด้านความร่วมมือของประชาชน มีค่า p -value เท่ากับ .005* ด้านการให้ความรู้แก่ประชาชน มีค่า p -value เท่ากับ .003* ทุกด้านมีค่าน้อยกว่า .05 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านระบบการจัดการ ด้านความร่วมมือของประชาชน และด้านการให้ความรู้แก่ประชาชน ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยนำเสนอการตีความและผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จากการศึกษาประชาชนใน จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าอายุและรายได้ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการขยะ ซึ่งต่างจากเพศ สถานภาพ และระดับการศึกษาที่ไม่ส่งผล ผลนี้สอดคล้องบางส่วนกับงานวิจัยของ พินัย วิถีสวัสดิ์ รัฐบุรุษ คัมทรัพย์ จีรวรรณ เทพประสิทธิ์ (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะใน จ.สมุทรปราการ ที่ส่งผลบวกเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ได้แก่ ระบบการจัดการ ความร่วมมือของประชาชน และการให้ความรู้แก่ประชาชน เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความเข้าใจที่ถูกต้องจากประชาชน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้าน ทักษะคิดในการจัดการขยะ กลับไม่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ ในพื้นที่นี้ อาจเป็นเพราะระบบการจัดการที่มีอยู่มีความเข้มแข็ง การบริการทั่วถึง หรือการบังคับใช้กฎระเบียบ ทำให้ประสิทธิภาพไม่ขึ้นกับทัศนคติของประชาชนโดยตรง ผลลัพธ์ด้านทัศนคตินี้ แตกต่าง จากงานวิจัยของ ศุภนิดา แสงหาญ และ อรวิ ศรีบุญลือ (2567) ที่ศึกษาการจัดการขยะสกินแคร์/เครื่องสำอางใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ทักษะคิดของผู้บริโภค (รวมกับความรู้, การตระหนักรู้, สิ่งจูงใจ, นโยบายรัฐ, และสิ่งอำนวยความสะดวก) มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความตั้งใจ ในการจัดการขยะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ นำให้ผู้ประกอบการในธุรกิจให้บริการรับเก็บขนขยะมูลฝอย ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด กำหนดวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ มีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ดังนี้

ประโยชน์ในเชิงทฤษฎี (Theoretical Implications)

1. ต่อยอดองค์ความรู้ด้านการจัดการขยะ ผลการวิจัยนี้ช่วยยืนยันและขยายความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัย (ระบบการจัดการ, ความร่วมมือ, การให้ความรู้) ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการจัดการขยะในบริบทของประเทศไทย (จ.สมุทรปราการ)

2. พัฒนาแบบจำลอง/กรอบแนวคิด สามารถนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงแบบจำลอง (Model) หรือกรอบแนวคิด (Framework) ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการต่างๆ กับประสิทธิภาพหรือขีดความสามารถในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ตั้งใจทบทวนเพิ่มเติม ผลการวิจัย (โดยเฉพาะประเด็นเรื่องทัศนคติที่ไม่ส่งผลต่อขีดความสามารถฯ แต่ส่งผลต่อความตั้งใจในงานวิจัยอื่น) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่าง ทัศนคติ พฤติกรรม ความตั้งใจ และขีดความสามารถของระบบในบริบทที่ต่างกัน หรือศึกษาปัจจัยเชิงลึกอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อทัศนคติและความร่วมมือ

4. เปรียบเทียบกับทฤษฎีเดิม สามารถนำไปเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่มีอยู่ เช่น ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior), ทฤษฎีการแพร่พันธุ์นวัตกรรม (Diffusion of

Innovations) หรือหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เพื่อดูความสอดคล้องหรือประเด็นที่ต้องปรับปรุง ทฤษฎีให้เข้ากับบริบทปัจจุบัน

5. สร้างองค์ความรู้เฉพาะพื้นที่ เป็นฐานข้อมูลเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการจัดการขยะ สำหรับพื้นที่ จ.สมุทรปราการ ซึ่งอาจมีลักษณะเฉพาะทางสังคม เศรษฐกิจ ที่ต่างจากพื้นที่อื่น

ประโยชน์ในทางปฏิบัติ (Practical Implications)

กำหนดนโยบายและวางแผน (Policy & Planning)

1. อปท. และหน่วยงานรัฐ ใช้ผลวิจัยเป็นข้อมูลสนับสนุนในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ แผนปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ โดยเน้นการพัฒนาระบบ (เช่น งบประมาณ, เทคโนโลยี, การคัดแยก), การส่งเสริมความร่วมมือ, และการให้ความรู้ที่ชัดเจนและเข้าถึงง่าย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สนับสนุนการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการจัดการขยะ แบบบูรณาการ การลดขยะที่ต้นทาง (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการรีไซเคิล (Recycle) รวมถึงการจัดการขยะอันตรายอย่างเหมาะสม

3. ปรับปรุงการดำเนินงาน (Operational Improvement)

3.1 ผู้ประกอบการรับเก็บขนขยะ: นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงกระบวนการทำงาน การใช้ เทคโนโลยี และการประสานงานกับ อปท. และชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 อปท. พัฒนาระบบเก็บขน กำจัด และการคัดแยกขยะให้มีประสิทธิภาพ จัดสรรงบประมาณให้ เพียงพอ และพิจารณานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ เช่น Waste-to-Energy เป็นต้น

4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Stakeholder Engagement):

4.1 ทุกภาคส่วน ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการจัดการขยะ

4.2 สร้างแรงจูงใจ พัฒนากลไกสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมมือคัดแยกขยะ ลดปริมาณขยะ และ เห็นประโยชน์ของการจัดการขยะที่ถูกวิธี เช่น เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน สร้างรายได้

5. พัฒนาการสื่อสารและให้ความรู้ (Communication & Education):

5.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ออกแบบเนื้อหาและช่องทางการสื่อสารให้เข้าถึงประชาชนได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เน้นสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการจัดการขยะในครัวเรือน เช่น ทำ สื่อ Infographic, วิดีโอสั้น, จัดอบรม

5.2 สถานศึกษา พิจารณานำบูรณาการเนื้อหาการจัดการขยะเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้คือ การยืนยันความสำคัญของระบบ การให้ความรู้ และความร่วมมือของ ประชาชน รวมถึงการระบุปัจจัยส่วนบุคคล (อายุและรายได้) ที่มีอิทธิพลต่อขีดความสามารถในการจัดการ จัดเก็บขยะในสมุทรปราการโดยเฉพาะ และที่สำคัญคือการค้นพบว่าในบริบทนี้ ทักษะคิดในการจัดการขยะของ

ประชาชนไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อขีดความสามารถของระบบการจัดเก็บ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ท้าทายและเสนอแนะแนวทางในการวางแผนและดำเนินงานด้านการจัดการขยะในพื้นที่สมุทรปราการให้เน้นไปที่การพัฒนา ระบบ การสร้างความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม และการให้ความรู้ที่เข้าถึง แทนที่จะใช้ทรัพยากรมุ่งเน้นเพียงการปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน.

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2566). รายงานสถานการณ์การมลพิษของประเทศไทย. <https://www.pcd.go.th/publication/32171/>.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2532). การบริหารงานบุคคล. ไทยวัฒนาพานิช.

บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2549). การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

พินัย วิถีสวัสดิ์, รัฐบุรุษ คัมภีร์พหุและจิรวรรณ เทพประสิทธิ์. (2565).

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี, วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16(1), 1-15.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ : การวิเคราะห์ น. 91.

ศุภนิดา แสงหาญและอรวิ ศรีบุญลือ. (2567). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะสกินแคร์และเครื่องสำอางของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย, วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชน, 6(2), 108-128.

สมิต สัณฐกร. (2546). เทคนิคการประสานงาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์สายธาร.

สถาบันประชากรและสังคม. (2567). จำนวนประชากรไทย. <https://ipsr.mahidol.ac.th/>

สำนักบริหารการทะเบียน, กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. จำนวนประชากรและบ้าน. <http://stat.dopa.go.th/xstat/popyear.html> 2

สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการ. (2568). สถานการณ์สถิติทางการของจังหวัด <https://smprakan.nso.go.th/statistical-information-service/>

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภักษ์. (2536). หลักการบริหารเบื้องต้น. สำนักพิมพ์ ก.พ..

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Schumpeter, J. A. (1942). *Capitalism, Socialism and Democracy*. Harper & Brothers.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.